

Skriv levende og præcist

Når vi kommunikerer med hinanden, er det vigtigt at vi som afsendere af et budskab formår at danne indre billeder hos modtageren. Hvis vores sprog bliver for stereotyp og præget af klicheer, mister den anden part hurtigt interessen.

Derfor skal vi bestræbe os på at gøre vores sprog så levende og præcist som muligt. Det kan vi bl.a. gøre ved at udtrykke os sanseligt, så flere af modtagerens sanser bliver aktiveret. I dette afsnit arbejder vi derfor med de fem sanser, også for at øge elevernes aktive ordforråd. De vil nemlig hurtigt opdage at det bliver sværere og sværere at sætte ord på jo længere de kommer op af sansernes abstraktionsstige. Ved fælles hjælp opdager de erfaringsmæssigt at vort sprog indeholder mange præcise ord for sanselige indtryk og udtryk, som de slet ikke havde tænkt på i forvejen.

Opgave 1

Eksempler på forskellige sanseudtryk:

Synssansen:	... farfar i sit slidte tøj og gummistøvler ...
Høresansen:	... de kaglende høns ...
Lugtesansen:	... den velduftende køkkenhave ...
Smagssansen:	Den klæbrige, men friske havregrød ...
Følesansen:	Det isnende kolde vand ...

Opgave 4

Følgende forklaringer er en slags synonymmer til hvert ord og kan belyse forskellighederne:

se	at opfatte med blikket
glo	at stirre
kigge	at betragte
skele	at kigge skævt
skue	at vise eller skønne
skule	at lure eller se en i øjnene
stirre	at se stift på noget
titte	at kigge forsigtigt

Opgave 7

Disse ord skal sættes sammen:

Vækkeuret kimer
Telefonen ringer
Radioen spiller
Regnen plasker
Fuglen kvidrer
Tordenen buldrer
Stormen hviner
Bilhornet tuder
Klassen larmer
Den vrede mand råber

Opgave 7

Flere eksempler på lydmalende ord:

skinger – øredøvende – klirre – gennemtrængende – skramle – pibe – hvine – hyle – græde – råbe – vræle – larm – brag – spektakel – støj – uro

Stavetræning

Opgave 1

Hun kunne kun **hviske** da hun havde ondt i halsen.

Pigerne **hvinede** da deres idol kom på scenen.

Fuglene **kvidrer** når det bliver forår.

De kunne høre tordenen **buldre** i det fjerne.

Min far samler haveaffald sammen i en **trillebør**.

Da han vandt i lotto, blev han **millionær**.

Hun havde noget lækkert **smørrebrød** med i skole.

Bedstefar ryger altid en **cigar** efter aftensmaden.

Vil du med til **koncert** i aften?

Alex fik sin **yndlingsret** på fødselsdagen.

Opgave 2

Disse synonymmer kan bruges:

Skrige hvine – gale – hyle – vræle

Snakke pladre – plapre – sludre – skvadre

Skamfuld flov – betuttet – slukøret – angerfuld

Overkørt udmattet – mat – træt – udbrændt

Hårløs skaldet – kronraget – (slangudtryk: har måneskin på hovedet – bred skilning)

Lidelse byrde – kval – pinsel – plage

Parcelhus villa – bungalow – hus – rækkehus

Tegnsætning 1

En ferieoplevelse

Tre unge danskere var på ferie i USA. En aften havde de været ude at spise og bagefter var de taget på diskotek. Her mødte den ene af dem en ung pige. Han blev meget glad for hende så han fortalte sine kammerater at han tog med pigen. Han ville først komme tilbage til hotellet dagen efter. Imidlertid dukkede han ikke op den næste dag og heller ikke den følgende dag. Kammeraterne blev urolige for ham men de vidste ikke hvad de skulle gøre for at finde ham. De besluttede at gå ud i byen for at lede efter deres forsvundne kammerat. Efter kort tids søgen havde de heldet med sig. Midt blandt menneskemylderet på en bred gågade kom han slingrende som om han var fuld. De løb hen og fik fat i ham og det viste sig at han var meget dårlig så de bragte ham på hospitalet. Lægerne undersøgte ham og de opdagede at han havde fået fjernet den ene nyre. Efter to ugers hospitalsophold var han kommet så meget til kræfter at de kunne tale fornuftigt med ham. Han fortalte dem at pigen havde været lokkedue for en organisation som bortførte unge mennesker for at fjerne et eller flere af deres organer. Organerne blev solgt for høje priser til syge mennesker.

Opgave 3

I opgaven skal eleverne finde udsagnsled og grundled og derefter sætte komma mellem helsætninger. Teksten består udelukkende af helsætninger, så eleverne skal sætte komma hver gang der kan være et sæt udsagnsled og grundled på hver side af kommaet.

Det var meget varmt, og solen skinnede fra en skyfri himmel. Meteorologerne havde lovet

x o x o x o

godt vejr hele dagen, så folk myldrede til stranden. Alle nød den danske sommersøndag, men

x o x o

så trak det op til tordenvejr. Folk pakkede hurtigt sammen, for det kan være farligt at være på

o x x o x o

stranden i tordenvejr. I løbet af et kvarter var alle da også væk, og stranden lå øde hen. De

o x x o ---

fleste badegæster nåede heldigvis i tørvejr, men nogle nåede det ikke, og de blev plaskvåde.

-----x----- o x o x o

Sådan er den danske sommer normalt, for vejret skifter uafbrudt. Enten kan man lide disse

x -----x----- x o o x

vejrskift, eller også bander man det danske vejr langt væk.

o x

Opgave 4

1. Se på bolden, og skyd på mål.
2. Vask hænder, og gå i gang med madlavningen.
3. Læs bogen, og skriv en anmeldelse.
4. Tag med toget, og nyd turen.
5. Hent støvsugeren, og sluk for radioen.
6. Vent, så skal jeg fortælle dig noget.
7. Skriv snart, og du vil høre fra mig.
8. Spis sundere, og dyrk også noget motion.
9. Sæt dig her, så skal vi snakke sammen.
10. Køb bare de bukser, ellers får jeg aldrig fred.

Med de ændrede kommaregler, der blev indført i 2003, skal man sætte komma efter en ledsætning, men man må selv bestemme om man vil sætte komma foran en ledsætning – det såkaldte startkomma. Dette indebærer at eleverne skal kunne skelne mellem en helsætning og en ledsætning for at kunne sætte komma korrekt.

Det er vigtigt at eleverne bliver sikre i at skelne ledsætninger fra helsætninger, og derfor bør man forlange at de finder ledsætningerne i alle de perioder de skal sætte komma i. Selvom eleverne ikke tror det, så bliver det faktisk en rutine som næsten går af sig selv når man har prøvet det tilstrækkelig mange gange. Reglen som siger at ordet **ikke** kan placere sig foran udsagnsleddet i en ledsætning, er et ganske effektivt hjælpemiddel til at finde ledsætninger. Så lad eleverne vænne sig til at bruge den regel når de skal afgøre hvilken del af en periode der er en ledsætning.

Opgave 5

I sætningerne er startkomma vist med dette tegn: (,) for at understrege at det er frivilligt at sætte kommaet.

Dansk Sprognævn anbefaler at man ikke sætter startkomma, og den anbefaling er fulgt i Sådansk.

Før du går over vejen, skal du se dig for.

Eleverne styrtede ud af klassen(,) da det ringede.

Præsten spurgte konfirmanderne(,) om de troede på Gud.

Ved du(,) hvorfor hun blev sur?

Ingen så(,) at han kom for sent.

Selvom det var mørkt, cyklede jeg hjem.

Hvis du ikke holder aftalen, bliver jeg sur.

Jeg må løbe nu(,) hvis jeg skal nå toget.

Opgave 7

Før ugen er omme, skal I have læst hele bogen.

Ser du lige efter min lillebror(,) mens jeg henter sodavand?

Han vidste ikke(,) hvad der var sket.

Når jeg fylder år, vil jeg holde en klassefest.

Vi nåede ikke flyet(,) fordi vi kom for sent op.

Drengen spurgte(,) hvilken hånd jeg ville have.

Inden jeg har talt til ti, skal der være ro.

Hunden stak af(,) uden at jeg opdagede det.

Opgave 8

1. Mange unge dyrker idræt(,) fordi de får mange kammerater i klubberne.
2. Da man har samme interesse, har man altid noget at tale om.
3. Selvom træningen kan være hård, har man det næsten altid godt bagefter.
4. Dog bliver nogle ømme(,) fordi de glemmer(,) at man skal slutte af med strækøvelser.
5. Hvis du dyrker idræt(,) fordi du vil være blandt de bedste, skal du træne hver dag.
6. Du skal også tænke på(,) at din kost er sund og varieret(,) da det er vigtigt(,) at kroppen får så mange vitaminer og mineraler som muligt.
7. Når du dyrker idræt, er det også vigtigt(,) at du får megen søvn(,) da kroppen skal hvile.
8. Hvis du er begyndt at ryge, skal du tænke på(,) at det nedbryder din almindelige

helbredstilstand(,) samtidig med at det også forringer dine sportspræstationer.

9. Når du ser sportsstjerner i tv, er deres påklædning og udstyr altid supersmart, men det er(,) fordi deres sponsorer har betalt for det.

10. Du kan sagtens få fornøjelse ud af din idræt(,) hvis du selv køber det nødvendige udstyr til en fornuftig pris.

Opgave 9

En ferieoplevelse

Tre unge danskere var på ferie i USA. En aften havde de været ude at spise, og bagefter var
-----x----- o o x o
de taget på diskotek. Her mødte den ene af dem en ung pige. Han blev meget glad for hende,
x o -----x----- x o
så han fortalte sine kammerater(,) at han tog med pigen. Han ville først komme tilbage til
x o x o x o
hotellet dagen efter. Imidlertid dukkede han ikke op den næste dag og heller ikke den
o x
følgende dag. Kammeraterne blev urolige for ham, men de vidste ikke(,) hvad de skulle gøre
x o x o x o
for at finde ham. De besluttede at gå ud i byen for at lede efter deres forsvundne kammerat.
x o
Efter kort tids søgen havde de heldet med sig. Midt blandt menneskemylderet på en bred
o x
gågade kom han slingrende(,) som om han var fuld. De løb hen og fik fat i ham, og det viste
o x x o x o x o
sig(,) at han var meget dårlig, så de bragte ham på hospitalet. Lægerne undersøgte ham, og de
x o x o x o x
opdagede(,) at han havde fået fjernet den ene nyre. Efter to ugers hospitalsophold var han
o x o o x
kommet så meget til kræfter(,) at de kunne tale fornuftigt med ham. Han fortalte dem(,) at
x o x o
pigen havde været lokkedue for en organisation(,) som bortførte unge mennesker for at fjerne
x o x o
et eller flere af deres organer. Organerne blev solgt for høje priser til syge mennesker.
x o

En relativsætning er en ledsætning som fører hen til og fortæller noget om det ord der står lige foran, fx *Der kommer drengen som bor i Tyskland.*

Relativsætninger begynder ofte med ét af ordene *som* eller *der*.

Relativsætninger kan være **bestemmende** og dermed indeholde nødvendige oplysninger om det sætningen fører hen til. Ved den slags relativsætninger sættes der komma som ved andre ledsætninger. Det vil sige at der skal være komma efter relativsætningen, og der kan sættes startkomma foran den.

Relativsætninger kan også være **parentetiske**. Det vil sige at relativsætningens indhold kan undværes uden at det forstyrrer meningen i helsætningen. Man siger at indholdet lige så godt kunne stå i en parentes. Ved parentetiske relativsætninger skal der sættes komma både før og efter relativsætningen og det uanset om man i øvrigt sætter startkomma eller ej.

Det kan være ganske vanskeligt at afgøre om en relativsætning er bestemmende eller parentetisk, og derfor har vi valgt kun at arbejde med bestemmende relativsætninger i Sådansk 7. Vi vil senere i Sådansk 8 vende tilbage til de parentetiske relativsætninger.

Opgave 10

1. I morgen skal jeg til den landskamp(,) som spilles i København.

o x x o

2. Vi skal tage hensyn til dem(,) der er handicappede.

x o x o

3. Doktor Frandsen er den læge(,) som helbredte min bedstefar.

-----x----- o x o

4. Jeg skal hilse fra de håndboldspillere(,) som vi mødte til stævnet.

x o x o

5. Der er mange(,) som er misundelige på ham, og det kan jeg godt forstå.

x o x o o x

6. Læreren blev sur på den elev(,) der ikke havde lavet lektierne.

x o x o

7. Den nyansatte(,) der er en dygtig kok, skal lave maden.

-----x----- x o o

8. Den skole(,) som jeg går på, hedder Byskolen.

----x---- x o o

9. Det er min cykel(,) der er grøn, og den skal du ikke røre ved.

x o x o x o

10. Forfatteren(,) der kommer gående derhenne, har skrevet en ny krimi.

x x o o

11. Der er mange drenge(,) som hedder Christian, og de er alle fra Danmark.

x o x o x o

12. Det hold(,) som jeg spiller på, har vundet tre kampe i træk.

----x---- x o o

13. Det er Thomas(,) der altid kommer for sent, og han forstyrrer hver gang.

x o x o x o

14. Det hold(,) som scorer det næste mål, har vundet kampen.

----x---- x o o

Opgave 11

Mesterskabet

Umiddelbart efter kampen stormede tilskuerne ind på banen, og spillerne blev omfavnet og

o x x o

gratuleret. For andet år i træk havde Parkskolens fodboldhold(,) som bestod af spillere helt ned

o -----x----- x o

til 7. klasse, vundet amtsmesterskabet.

Finalen var uhyggelig spændende, for begge hold havde store chancer, men ingen af dem
x o -----x----- o -----x-----
formåede at score i den ordinære spilletid. Derfor skulle spillerne ud i omkamp, for der skulle
o o x x o
findes en vinder.

Før omkampen sagde Parkskolens lærer(,) at han ville flytte Kasper Andreasen fra 7. klasse
o -----x----- x o
frem i angrebet(,) som manglede en virkelig afslutter. Kasper(,) der ganske vist var lille, var
x o x x o o
nemlig også målfarlig.

Da omkampen begyndte, blev modstandernes forsvar da også overraskede, men de forstod
x o o -----x----- x o
alligevel at holde ham. Men det glippede i omkampens sidste minut(,) hvor Kasper smuttede
x o x o
igennem og scorede. Det viste sig selvfølgelig(,) at dette mål afgjorde kampen. Kasper
x o ---x--- o -----

Andreasen(,) der var dagens helt, blev straks hevet til side af Folkebladets journalist. Selvom
--x----- x o o

Kasper var helt omtumlet, svarede han fornuftigt på journalisternes spørgsmål. Han blev
x o o x x o
blandt andet spurgt om(,) hvordan det føltes at score det afgørende mål. Kasper smilede bare
x o x o
beskedent og svarede(,) at det selvfølgelig var dejligt, men at chancen nu også var så stor(,) at
x o x o
det var vanskeligere at undgå at lave mål.

x o
Og så blev Kasper revet væk af ellevilde tilskuere(,) som bar ham til omklædningsrummet i
o x x o
guldstol, for det er meget sjældent at et amtsmesterskab bliver afgjort af en elev(,) der kun går
x o x o
i 7. klasse.

PLUS

Opgave 1

Det store togrøveri

En flot mand på 52 gik ud for at hilse på menneskemængden(,) der ventede i Bridgetown på
-----x----- o x o
Barbados. Han fik en stormende modtagelse med hurraråb, og han lovede champagne til alle.
x o x o

Man skulle tro(,) at manden var en berømt filmstjerne eller sanger, men det var han ikke.

X O X O X O

Manden hed Ronald Biggs, og han var togrøver. Han var netop blevet løsladt fra et

X O X O X O

fængselsophold på Barbados, og menneskemængden delte glæden med ham.

X O

I 1963 havde Ronald Biggs sammen med en gruppe mænd stoppet et tog et øde sted ude på

O -----X-----

landet, og de havde røvet 2 1/2 million pund. Pengene bestod af brugte sedler(,) som blev

X O X O X O

sendt med toget fra Skotland til London(,) hvor de skulle destrueres. Banden slap godt fra

X O X O

røveriet, men den havde efterladt sig så mange spor(,) at politiet i løbet af nogen tid havde

X O X O

fanget dem alle.

Efter næsten to års ophold i fængslet lykkedes det for Ronald Biggs at slippe ud. Han tog til

O X X O

Australien sammen med sin familie, og her levede de nogle år(,) før politiet fik færtten af dem.

X O X O

Biggs var så atter nødt til at flygte, og denne gang flygtede han til Brasilien. Her levede han et

X O O X O X

liv i sus og dus(,) inden han mødte en pige(,) som han fik et barn med. Det var meget heldigt

X O X O X O

for Biggs(,) idet den brasilianske lov beskytter fædre mod udlevering. Derved kunne han ikke

-----X----- O O X

udleveres til det engelske politi.

En bande røvere kidnappede ham imidlertid og sejlede ham bort på et skib. Uheldigvis forliste

-----X----- O O O

skibet ved Barbados(,) hvor Biggs blev taget af politiet og sat i fængsel. Venner og dygtige

X X O -----X-----

advokater fik ham løsladt(,) så han kunne vende tilbage til Brasilien(,) hvor han blev modtaget

----- O X O X O

som en hæderlig mand.

Stavetræning

En ung libanesisk forretningsmand fløj til København(,) hvor han skulle hente fire par

-----X----- O X O

prøvebukser til en tøjfabrik. Da han åbnede pakken, fik han imidlertid et chok. Kufferten

X O O X X

indeholdt ingen bukser, men i stedet var den fyldt med amerikanske dollarsedler. Kufferterne

O O X X

var åbenbart blevet forbyttet, for på en seddel kunne libaneseren læse(,) at pengene skulle
o o x x o
sendes til en amerikansk luftbase i Tyskland. Der var i alt 2,3 millioner dollars.

x o

Den unge mand tog en hurtig beslutning og bestilte en flybillet til Brasilien. Han tog med det
-----x----- o o x o
næste fly og efterlod kone og fire børn i København. Den forladte kone sagde senere(,) at hun
o -----x----- o x
godt kunne forstå manden,* og at han havde gjort det rigtige.
o x o

* Her skal der sættes komma fordi der skal være komma mellem sideordnede ledsætninger. Det har eleverne imidlertid endnu ikke lært i Sådansk, så man bør acceptere hvis de ikke sætter komma – eller forklare hvorfor kommaet skal være der. Sætter man startkomma, skal der under alle omstændigheder være komma her.

Opgave 3

libanesisk, København, amerikanske, libaneseren, Tyskland, Brasilien.

Opgave 4

Handelsmand forretningsmand

Forskrækkelse chok

Bestemmelse beslutning

Tilsyneladende åbenbart

Dog imidlertid

Referat og resumé

Nøgleordene er de ”faste holdepunkter” i en tekst. Det er de oplysninger man skal huske når tekstens vigtigste indhold skal gengives til personer som ikke har læst teksten. Det er fortællerens fikspunkter - de oplysninger som rager op i teksten. Når fortælleren har fundet nøgleordene, bliver referatet eller resumeet lavet ved at fortælleren sprogligt skaber forbindelse mellem nøgleordene.

Det er vigtigt at eleverne ikke vælger flere nøgleord end nødvendigt. For mange nøgleord vil det medføre at referatet bliver så detaljeret at det væsentlige forsvinder – både for fortælleren og tilhøreren.

Opgave 1

Følgende ord er et *forslag* til nøgleord. Nogle elever vil sikkert synes det er for få, men lad dem evt. fortælle et referat mundtlig for sig selv for at se om de behøver flere ord.

Ole Hansen – løbetur – brag – bil lå på hovedet – mand og dreng inde i bilen – dørene – hjælp – avisen – uskadt

Det er meget almindeligt at eleverne skriver jeg i et referat hvis det er anvendt i den oprindelige tekst. Det er vigtigt at slå fast at det må man ikke. I stedet omtaler man fortælleren som han, hun, den, det, ved navn eller som fortælleren. På samme måde gengiver man direkte tale i indirekte form. Også det vil volde mange elever problemer, og derfor skal de følgende opgave arbejdes grundigt igennem så eleverne kan kende forskel på direkte og indirekte tale.

Sætningsled og ordklasser

Opgave 1

Toget kører klokken 7. På mandag rejser jeg hjem. Huset ligger i en stor have. De pakkede deres kufferter og rejste. Til sidst befalede kongen dem at standse. Han og Peter løb fra

hunden. Jægeren skød haren.

Opgave 2

Min bedste ven hedder Tobias, men han kaldes Topper. Vi er venner fordi vi dyrker den

samme hobby. Vi binder fluer. Det lyder måske mærkeligt. Det er heller ikke levende fluer.

Vi surrer med en tynd tråd fjer og andre småting fast på en krog. Vi giver krogen liv, for vi

laver en efterligning af en rigtig flue. Den kunstige flue bindes på en line der bliver smidt ud i

vandet. Fiskene tror at det er en levende flue, og de spiser den derfor. Topper har bundet os
 x o x o x o x o x o
 mange gode fluer. Han er den dygtigste af os. Jeg kan heldigvis også. Vi har sammen bundet
 x o x o x o
 mange fluer i tidens løb, og mange fisk har bidt på vores fluer. Man kan roligt sige at fluerne
 ----x---- o x o x
 giver os gode oplevelser.
 o

Opgave 3

Manden køber en bil. Han pakkede kufferten. Under en bunke gamle aviser fandt politiet
 x o Δ x o Δ o x
 pengene. Grønlænderne fanger mange sæler. Bagefter lagde han avisen på hylden. Har I spist
 Δ x o ----Δ---- o x Δ o x
 alle koteletterne. Jeg elsker dig!
 -----Δ----- x o Δ

Opgave 4

De gav Katrine mange gaver. Han viste os en anden vej. Firmaet forærede personalet et ur til
 x o □ ----Δ----- x o □ ----Δ----- x o □ Δ
 jubilæet. Sender du mig snart et brev? Han gav hende aldrig et ordentligt svar.
 o x □ Δ x o □ -----Δ-----

Opgave 5

Filmen er spændende. Han blev altid kaldt "Den Gamle". På afstand synes tårnet højere. Han
 x o ⊗ x o ⊗ o x ⊗ x
 hed aldrig andet end Georg Gearløs. Hun bliver højere og højere. Isen er farlig! Danmark er et
 o -----⊗----- x o -----⊗----- x o ⊗ x o --
 dejligt land. Drengen døbes Mikkel, men han kaldes Mikker.
 ----⊗---- x o ⊗ x o ⊗

Opgave 6

Forældrene forærede sønnen en cykel. Katrine drak en kop te. Fodboldkampen er spændende.
 x o □ Δ x o ----Δ---- x o ⊗
 Bilen synes lille på lang afstand. Værkstedet skriver kunden en regning. Hvert år til jul sender
 x o ⊗ x o □ Δ o
 jeg familien et brev. Familiemedlemmerne hedder Malinni, og de er italienere. Jeg er født i
 x □ Δ x o ⊗ x o ⊗ x o
 Danmark. Bibliotekaren giver mig bogen som hedder Turen går til Paris.
 x o □ Δ x o -----⊗-----

Opgave 7

Min moster kommer på søndag. Der er læ bag muren. Martin står i ly under broen. Mureren arbejder på stilladset. Jeg kan se fiskene som svømmer i vandet. Maden står på bordet. Lad os se på den. Under dynen er der varmt. Sneen daler og lægger sig på jorden. Solen bruner huden i ansigtet. Må du køre på knallert? Under stormen knækkede mange træer.

Opgave 8

Klokken 11 er der langt frikvarter. Hun besøgte sin bedstemor på Fyn. De bor i Næstved. Har du vasket dine hænder med sæbe? Statuen på torvet er af bronze. Hun synger i badet. Drengen knokler på. De gik gennem isen. Pianisten hamrer hårdt i tangenterne. I morgen har jeg fødselsdag. Elektrikeren slutter strømmen til. Pigen er køn på afstand. Bilerne kører hurtigt på motorvejen. Om morgenen synger fuglene smukt i haven.

Opgave 9

Her får du et godt råd:

o x -----Δ-----
Mælkebøttesaft giver grimme pletter. Du kan fjerne pletterne hvis du gnider dem grundigt i benzin. Derefter skal du vaske tøjet i vaskemaskine. Er du heldig, er pletten væk.
o x o Δ o x ⊗ o x

To bilister mødtes på en alpevej. Vejen var smal. Den ene skulle bakke, men ingen ville det i første omgang. Så råbte den ene:

o ----x----
"Jeg bakker ikke for en idiot!"
x o

"Det gør jeg!", svarede den anden og bakkede.
Δ o x o ----x---- o

Opgave 10

Et røveri i går gav gerningsmændene et udbytte på 800.000 kr. De standsede en

pengetransport på Egevej, bagbandt chaufføren og brød bilens lastrum op. To mænd løb fra stedet. De bar en blå sportstaske mellem sig. På hjørnet af Egevej og Sprintervej gav de en tredje person tasken. Han forsvandt på knallert. Politiet beskriver de to røvere således:

Den ene er ca. 190 cm høj og var iført en gul kondidragt. Den anden er ca. 160 cm og bar en lys frakke.

Opgave 14

Eksempler på svar:

Grundled: ven, Fiskene, Topper, fluerne

Genstandsled: fluer, liv, efterligning

Hensynsled: krogen

Omsagnsled til grundled: Tobias, Topper, venner

Styrelsen i forholdsordsled: en krog, en line, vandet

Opgave 15

Eksempler på svar:

Grundled: Vi, Det, de, Jeg, Man

Hensynsled: os

Genstandsled: den

Styrelsen i forholdsordsled: vores fluer

Opgave 16

Eksempler på svar:

Grundled: Min bedste ven, Den kunstige flue, mange fisk

Genstandsled: gode oplevelser

Omsagnsled til grundled: en levende flue, den dygtigste

Opgave 17

Eksempler på svar:

hedder, kaldes, er, binder, lyder, surrer, giver, laver, bindes, bliver, smidt, tror

Opgave 18

Drengen maser på. Holdene kæmper hårdt. Sker det tit? Tør skoene af, og kom indenfor.

Gæsten tog frakken af. Pigen bider forsigtigt i brødet. Vi kører nu. Jeg kan ikke komme op af vandet. Elektrikeren slutter strømmen til. Opgaven er helt umulig.

Opgave 19

Eksempler på svar:

mærkeligt, på en line, ud i vandet, i tidens løb

PLUS

Opgave 1

Skriv sætninger som passer til de led der er markeret under linjerne.

(I spørgende sætninger er pladsen foran udsagnsleddet tom hvis sætningen ikke begynder med et spørgeord).

Ida køber en taske i dag

1. _____
x o Δ _____

I går lå Mikkel i sengen.

2. _____
_____ o x _____

Jeg går en tur med hunden.

3. _____
x o Δ _____

Giver du Christian bolden nu?

4. _____
o x □ Δ _

Christian giver Simon en is.

5. _____
x o □ Δ

I morgen kommer Katrine.

6. _____
_____ o x

Hunden hedder Vaks.

7. _____
x o ⊗

Skriv en historie

Formålet med dette afsnit er at slå fast for eleverne at de fleste historier kan deles i en begyndelse, en handling og en slutning. Formålet er også at gøre det klart at der skal være en konflikt i en historie – en konflikt er det problem eller den uligevægt som sætter handlingen i gang. Konflikts udvikling og eventuelle løsning følger vi i historiens handling. Konflikten er altså en forudsætning for at der kan komme en handling i historien, og det er vigtigt at eleverne forstår det. Alt for ofte ser vi i skolesammenhæng historier der ikke handler om noget, hvor der ikke sker noget, og det skyldes næsten altid at der ikke er nogen konflikt i historien og dermed at der ikke er lagt op til at der kan ske noget.

Opgave 1

Historiens begyndelse består af de første 5 linjer. Slutningen begynder på side 43 nederst med *På vejen hjem . . .* Handlingen består så af den store del der er mellem begyndelsen og slutningen.

Opgave 3

Konflikten består i at drengen skal købe ind for sin mor, og at en drengebande generer ham og frarøver ham indkøbspengene.

Det er denne konflikt der sætter handlingen i gang. Selve handlingen består i at vi følger konfliktens udvikling, og hvordan konflikten finder sin løsning. Forfatteren har forsøgt at gøre fortællingen spændende ved at lade konflikten udvikle sig på en måde der bringer drengen i en situation som bliver vanskeligere og vanskeligere. Læseren venter spændt på hvordan drengen vil komme ud af den situation. Dermed er læserne blevet fanget af historien og vil have slutningen med. Man kalder ofte det punkt hvor læserne bliver fanget, for point of no return.

Det er meget vigtigt at eleverne bliver bevidste om at en konflikt er en nødvendig forudsætning for at der kan skabes en handling i en historie. Eleverne skal lære at skabe en konflikt og lade den udvikle sig. Derved kan man undgå de mange og uudholdelige elevfortællinger der ikke handler om noget, men blot er en lang tomgang.

Opgave 4

Det er ikke muligt at fastholde en læser i en lang ubrudt spænding gennem en hel fortælling. Det er nødvendigt at give læseren nogle pusterum hvor han kan samle sig og gøre klar til den næste spændingsopbygning. Derfor er handlingen delt i mindre dele, episoder. Hver episode udgør en samlet del af helheden, og derfor er det også muligt at inddele handlingen i de episoder den består af.

Det følgende er forslag til hvordan Sorte drenge i Memphis kan deles i episoder og hvilke overskrifter der kan passe.

1. Fra Den næste eftermiddag . . . til og med . . . jagede mig skrækslagen hjem.

Overskrift: Drengbanden.

2. Fra Om aftenen fortalte jeg . . . til og med . . . ”Der er han!” som står nederst i 1. spalte på side 42.

Overskrift: Af sted igen.

3. Fra De kom hen imod mig . . . til og med . . . og kunne forsvare dig.” som står lidt under midten i 2. spalte side 42.
Overskrift: Lukket ude.
- 4 Fra Hun gik ind, . . . til og med . . . inde på dem. som står midt i 1. spalte på side 43.
Overskrift: Slå fra dig.
5. Fra ”Der er han igen!” . . . til og med . . . ind i butikken nederst i 2. spalte på side 43.
Overskrift: Modstand og sejr.

Opgave 7

Handlingen når sit spændingsmæssige toppunkt, klimaks, i den situation hvor drengen slår fra sig og om sig med kæppen og jager både børn og deres forældre væk. Han løser på denne måde konflikten, handlingen falder til ro, og historien kan afsluttes.

Når eleverne selv skal skrive historier, skal de bruge hvad de har lært om en histories inddeling og om konflikt og konfliktens udvikling. Det lykkes næppe første gang eleverne skriver, men hvis der sættes fokus på det hver gang eleverne har skrevet en historie, vil det efterhånden blive en del af elevernes skrivevaner. Men det skal gentages, og eleverne skal vænnes til at svare på spørgsmål som: Hvad er konflikten i din historie? Hvordan udvikler konflikten sig? Hvordan gør du fortællingen spændende? Bliver konflikten løst? Hvordan? Bliver konflikten ikke løst? Hvorfor ikke? osv.

En historie kan gøres spændende ved at der sker spændende ting i handlingen/i episoderne. Men spænding kan også opnås/forstærkes ved den måde man skriver på. I sidste del af historien Sorte drenge i Memphis hvor handlingen når sit spændingstopunkt, har forfatteren skrevet mere detaljeret end i resten af historien. Forfatteren har sat fortælletempoet ned og beskrevet i detaljer hvad der sker, hvordan drengen føler det, hvordan det lyder når kæppen rammer et hoved osv. Vi siger at forfatteren skriver scenisk fordi han viser os hvad der sker på samme måde som en skuespiller gør på en scene. Han skaber billeder i hovedet på læseren, og det er et vigtigt middel til at skabe spænding i en episode. Billeder skabes ved at bruge konkrete og præcise ord, men det er ikke nemt for eleverne. Det kræver arbejde og mange forsøg før de rigtige ord kommer på plads i teksten. Det skal eleverne vide, og de skal være indstillet på at rette, viske ud og erstatte mange gange undervejs i skriveprocessen.

Opgave 8, 9 og 10 kan eleverne med fordel lave parvis eller tre og tre sammen.

Opgave 11. Ved at læse teksten i kassen øverst på side 47 vil eleverne kunne se at der er en afklaret slutning i historien Sorte drenge i Memphis.

Stavetræning

I opgave 2 findes følgende antonymer i teksten til de opgivne ord.

kraftigere er antonym til *svagere*

større er antonym til *mindre*

ældre er antonym til *ynge*

fortsætte er antonym til *holde op*.

Ét eller flere ord?

På dansk er mange ord dannet ved at to eller flere ord er sat sammen til et nyt ord, et sammensat ord. I stavemæssig sammenhæng er det væsentligt at være opmærksom på at et sammensat ord skrives i ét ord. Det kan de fleste elever godt forstå, men det kniber med at finde ud af hvornår et ord er sammensat, og hvornår det ikke er det. I dette afsnit kan eleverne lære hvordan de kan foretage denne skelnen.

Opgave 3

Når to ord sættes sammen til et sammensat ord, er der dannet et nyt ord hvor ordets stamme består af de ord det er sat sammen af. Derfor bøjes det sammensatte ord ganske normalt ved at sætte endelser på ordets stamme, man kan også sige at det kun er det sidste ord i sammensætningen der bøjes, fx *ko + stald = kostald, kostalde, kostaldene* og *flag + stang = flagstang, flagstænger, flagstængerne*.

Denne bøjningsregel kan være med til at afgøre om et ord skrives i ét eller flere ord, fx *stor + magt = stormagt, stormagter, stormagterne* men *en stor magt, flere store magter*.

Man kan også skelne sammensatte ord fra særskrevne ord ved at lytte efter hvordan ordene udtales. Et sammensat ord udtales med mere tryk på første ord i sammensætningen, fx *en stormagt* hvorimod særskrevne ord udtales med lige meget tryk på hvert ord, fx *en stor magt*.

Nogle elever kan have svært ved at bruge denne regel, men det skyldes normalt manglende træning og opmærksomhed på problemet. Så det vil være gavnligt at have fokus på dette område indtil reglen er forstået og kan bruges af eleverne. Og også herefter bør der være opmærksomhed på det i elevernes egen skrivning, og det bør repeteres hver gang en elev laver fejl. Og der vil med sikkerhed blive lavet fejl, for netop problemet med at skelne mellem sammenskrivning og særskrivning er et af de områder i dansk retstavning hvor der hyppigst laves fejl. Når problemet er så stort, kan det blandt andet skyldes at man på engelsk særskriver ord som skal sammenskrives på dansk hvilket kan skabe forvirring og usikkerhed hos eleverne. Derfor skal det slås fast over for dem at på dansk skrives sammensatte ord i ét ord.

Opgave 4

I almindelighed volder det ikke de store problemer for eleverne at benytte bindebogstaverne e og s. Men når der skal være to s'er efter hinanden kan det give problemer, fx *skib + s + skrue = skibsskrue, liv + s + stil + s + sygdom = livsstilssygdom*.

I sådanne tilfælde hvor eleverne kan komme i tvivl, bør de vænnes til at kontrollere i Retskrivningsordbogen – som i alle andre tvivlspørgsmål om retstavning.

I nogle tilfælde kan man også se bindebogstavet s anvendt hvor det ikke skal anvendes. Det gælder fx ord som *fodboldskamp* og *campingsvogn*.

I kassen på side 53 står en ganske enkel regel for hvornår ord skal skrives sammen, og kan eleverne forstå den og bruge den, bør de ikke have problemer når det drejer sig om navneord og udsagnsord der sættes sammen. Tillægsord er mere problematiske, for man kan næsten altid forsvare at skrive ord hvor første ord er et tillægsord, både sammenskrevet og særskrevet som fx *en stormagt* og *en stor magt*. Her er man nødt til at vide hvilken betydning ordene optræder i for at kunne skrive korrekt, og så er der forskel på udtalen.

Opgave 7

Han har en *stor snude* betyder at han har en stor næse.

Han er en *storsnudet* fyr betyder at han er overlegen på en ubehagelig måde.

En særlig type film kaldes *kortfilm*.

Vi skal se en meget *kort film* som kun varer 15 minutter.

Hvis han tilbyder en for *lav pris*, får han ikke bilen.

I denne uge sælger forretningen skoene til *lavpris*.

Er rødspætten en høj eller en *flad fisk*?

Både søtunger og rødtunger er *fladfisk*.

Opgave 10

Tegningerne forestiller følgende sammensatte ord: kraveben – hjernevask – følfod – hytteost – hagesmæk – håndbog – snurretop – fyrpasser – landstryger – højttaler – kofanger – klaptorsk.

Sproglige billeder og digte

Som vi har skrevet i afsnittet ”Skriv levende og præcist”, er det vigtigt at vi sprogligt formulerer os så modtageren kan danne indre billeder af vores udsagn. Vi bliver interessante afsendere når vi skriver budskaber som er værd at lytte til eller at læse.

Derfor vil vi i dette afsnit beskæftige os med ”Sproglige billeder”, ligesom vi vil præsentere eleverne for hvordan sammenligninger og metaforer er hyppigt brugt i digte.

For at udvide elevernes kendskab til denne genre kommer vi også ind på andre specielle kendetegn. På den måde kobles det sproglige sammen med det litterære, og eleverne bliver forhåbentlig mere kvalitetsbevidste.

Opgave 1

Følgende ord kan bruges:

Hun er sød som **sukker**.

Det var sort som **kul**.

Han er rynket som **et vaskebræt**.

Louise sang som **en lærke**.

De boede som **grever**.

De fattige levede som **kirkerotter**.

Opgave 3

Vinden **tudede** i granerne.

Han fik en over **trynen**

Jeg synes vandhanen **løber**.

De **skovlede** maden i sig.

Jeg synes hun er en led **slange**.

Hun **vadede** i succes.

Det blev **kronen** på værket.

Døren **gik** lidt sejt.

Hun fik et **hak** i tuden.

De fik en lang **næse**.

Han er en **gris**.
Han **kogte** let over når han bliver hidsig.
Hold **gulerødderne** for dig selv.
Tiden **fløj** af sted.

Opgave 4
Forslag til sætningerne:

Han havde ikke en rød reje
Hun er ikke nogen ørn
Min far gjorde en myg til en elefant
Mikkel var gået helt i hundene
Mine forældre havde købt katten i sækken
Der er ikke fugls føde på ham
Min bedste veninde er en rigtig læsehest
Frederik havde en ræv bag øret

Han var meget fattig
Hun er ikke særlig klog
Min far overdriver altid
Mikkel var gået i forfald
Mine forældre havde dummet sig
Han er meget tynd
Min bedste veninde læser meget
Frederik var meget udspekuleret

Opgave 6

I tunge **bølger** dukker landet frem og **bærer** skove og landsbyer på sin **ryg**. I dalene **pludrer** små bække. Toget **kravler** langsomt op over bakken. Lokomotivet **stønner** og standser med et dybt **suk** ved en lille **luset** station. Da vi stiger ud, **koger** heden om os i det **stærke** lys.

Stavetræning

Velkommen til Bergen

Det er en stor glæde at kunne ønske velkommen til byen mellem de syv fjelde. Bergen bliver stadig omtalt som byen med særpræg, og det som glæder os indbyggere mest, er at de fleste tilreisende giver udtryk for at de befinder sig godt i vores by. De mange grunde som opgives til dette, skal vi ikke nævne her da vi synes det er mest rigtigt at nye tilreisende selv får lov at opleve og bedømme. Her er noget for enhver smag og for enhver tegnebog. Det gælder overnatning, spisesteder, seværdigheder og sidst, men ikke mindst aktiviteter og naturoplevelser. Bergen er det ideelle udgangspunkt for ture til de verdensberømte fjorde. Derfor kaldes byen også som ”Fjordenes hovedstad”. Vi ønsker held og lykke med opholdet i Bergen og håber det bliver en minderig oplevelse som frister til gentagelse.

Tegnsætning 2

Der skal altid sættes komma i opremsninger, og det er uanset om man sætter startkomma eller ej. De fleste elever synes at det er indlysende og nemt at sætte opremsningskommaer, så det vil næppe give problemer.

Opgave 1

Hotel Havblik tilbyder Konfirmationsmiddag

Hvorfor selv stå med besværet hjemme når vi kan lave en middag for Dem med suppe, steg, is, vin, sodavand og kaffe med kage for ialt 530 kr. pr. person.

Ring* og aftal nærmere.

* Eleverne har lært at der skal være komme mellem bydeformer, og derfor vil nogle elever sikkert sætte komma efter "Ring". Eleverne har endnu ikke i Sådansk lært at to bydeformer kan være så tæt forbundet at man ikke sætter komma mellem dem. "Ring og aftal nærmere" er et eksempel på sådan en tæt forbindelse, og derfor bør der ikke sættes komma. Men har eleverne gjort det, kan man enten acceptere det eller forklare hvorfor der ikke skal komma.

Kramboden - har et godt tilbud

Gult, grønt eller hvidt karton pr. ark 3,50 kr. Vatæg 30, 40, eller 50 mm pr. stk. kun 1 kr.
Silkebånd, perler, dun, lim, sakse, tusser, pensler og hobbybøger.

Kramboden
Hovedgaden 22

DYBDEGÅENDE MASSAGE

Hovedpine, muskelspændinger, rygsmerter, tennisarm og sportsskader fjernes effektivt med massage.

Ring til Byens Massør tlf. 77886655

HOST

Har De problemer med allergi, støv, pollen, tør luft eller røg ???

Få en luftrenser gratis på prøve i 8 dage.

Velegnet til kontorer, mødelokaler, restauranter, klinikker og skoler.

Frisk Luft
tlf. 33 88 41 42

Med indførelsen af de justerede kommeregler i 2004 er reglen for komma foran *men* blevet ændret. Reglen er ændret fra at ”der sættes komma foran men” til ”der kan sættes komma foran men”.

Det betyder at man stadig altid kan sætte komma foran *men*, men når der ikke kommer en hel sætning med udsagnsled og grundled efter *men*, kan man undlade at sætte kommaet. Det betyder at kommatering i begge disse sætninger er korrekt:

Efter kampen var han meget træt men lykkelig.

Efter kampen var han meget træt, men lykkelig.

Opgave 3

Man skal sætte komma omkring ord eller sætningsdele der står med en vis selvstændighed, ofte ligesom uden for sætningen. Det eller de ord kommaet afgrænser, kan som regel undværes uden at meningen i øvrigt forstyrres.

Navnetillæg (appositioner) er et eksempel på sådanne sætningsdele, og der skal sættes komma omkring navnetillæg, fx *Danmarks dronning, Margrethe II, er afholdt af befolkningen.*

H.C. Andersen, Danmarks berømte eventyrdigter, blev født i Odense.

Prins Joachim, dronning Margrethes yngste søn, er landmand.

Skanderborg Festivalen, Danmarks smukkeste festival, afholdes hver sommer.

Kristian, min lille føtter, leger med Peter, naboens søn.

To unge piger, veninder til bruden, bar sløbet.

På Fyn ligger Danmarks 3. største by, Odense.

Morderen, en prøveløsladt fange, blev anholdt ved grænsen.

Opgave 4

Tiltaleord, udråb og spørgende tilføjelser er andre eksempler på selvstændige sætningsdele der skal sættes komma omkring. Også her gælder at det eller de ord kommaet afgrænser, som regel kan undværes uden at meningen i øvrigt forstyrres.

Læreren peger på et verdenskort og siger:

“Hvad hedder dette her, Jørgen?”

Dyb tavshed.

Læreren: “Helt rigtigt, det er Stillehavet.”

Læreren: “Hvad er lyset?”

Eleven: “Tjah, det er noget man kan se.”

Læreren: “Tænk dig nu om, knøgt. Du kan da se mig, og du vil da ikke påstå(,) at jeg er noget lys, vel?”

Læreren: “Thomas, hvor længe var de første mennesker, Adam og Eva, i paradiset?”

Thomas: “Til om efteråret, tror jeg.”

Læreren: “Nå, hvorfor det?”

Thomas: "For da var æblerne modne, ik'?"

PLUS

Opgave 1

Henrettes, ikke benådes.

Henrettes ikke, benådes.

Opgave 2

Hvis sætningen læses uden komma, opfattes hjemmet som et ikke særligt pænt sted.

Hvis der sættes komma, opfattes hjemmet som værende både lille og pænt.

Ung pige søger plads i mindre, pænt hjem.

Opgave 3

Køb 10 tulipaner, og et bundt persille til sovsen.

Vi har en hund, og en papegøje som kan tale.

Hvis kommaerne udelades, vil sætning 1 kunne forstås som om det både er tulipanerne og persillen der skal bruges i sovsen. Og i sætning 2 som om det både er hunden og papegøjen der kan tale.

Opgave 4

Hvis der ikke er komma i sætningen, er meningen at nogle personer skal til at vende madam Svendsen som måske er en sengeliggende patient der ikke er i stand til selv at vende sig fra den ene side til den anden.

Hvis der er komma i sætningen, viser kommaet at madam Svendsen er et tiltaleord og dermed skal opfattes som en konstatering/advarsel til madam Svendsen om at hun skal være forberedt på at nu ændrer de retning. *Så vender vi, madam Svendsen.*

Opgave 5

Sætningen kan kun forstås korrekt hvis kommaerne er sat på denne måde:

-Hvis jeg skal så, kommer jeg ikke. Hvis jeg ikke skal så, kommer jeg.

Opgave 6

Hvis kommaet placeres som vist her, siger præsten at læreren er en gammel nar. *Læreren, siger præsten, er en gammel nar.*

Hvis kommaet placeres som vist her, siger læreren at præsten er en gammel nar. *Læreren siger(,) præsten er en gammel nar.*

Navneord med r-problemer

Ved nogle navneord kan man ikke høre forskel på ubestemt ental og ubestemt flertal, fx en baker – flere bagere, en inspektør – flere inspektører. Netop fordi man ikke kan høre forskel, bliver den gruppe navneord ofte stavet forkert idet man typisk undlader at skrive den endelse som ubestemt flertal skal ende på. Det er altså ikke tilstrækkeligt at lytte sig frem til endelsen, man skal vide hvilken form der skal anvendes, og hvilken endelse formen skal have.

Man kan dele disse navneord i tre grupper.

De navneord som ender på tryksvagt –er i ubestemt ental, skal have tilføjet endelsen –e i ubestemt flertal, fx en baker – flere bagere, en computer – flere computere.

De navneord som ender på trykstærk vokal + r i ubestemt ental, skal have tilføjet endelsen –er i ubestemt flertal, fx en inspektør – flere inspektører, et gevær – flere geværer.

Også navneord som ender på tryksvagt –re i ubestemt ental, giver stoveproblemer fordi man heller ikke her kan høre forskel på ubestemt ental og ubestemt flertal, fx en hare – flere harer.

Eleverne er nødt til at vide hvornår de skal bruge de forskellige endelser, og det er formålet med dette afsnit at lære dem det.

Opgave 4

Eleverne fik *karakterer* to gange årligt. Brugte *klaverer* sælges billigt. Firmaet søgte *sælgere* til at sælge *printere* og *computere* Vejret bliver godt med *temperaturer* op til 25 grader.

Skolen havde 40 *computere*. I USA er flere *mordere* blevet henrettet. Under jagten havnede flere *ryttere* i vandgraven. Soldaterne fik udleveret *geværer*. Byens

beboere var bange for *rockere*. De to mænd var *officerer* i den danske hær. *Vampyrer* drikker blod. Landmanden har mange *kreaturer*. Manden røg 4 store *cigarer* hver dag. Bøgerne var skrevet af to ukendte *forfattere*. Kommunen søger *lærere* til 2 nye skoler. Mange piger ønsker at blive uddannet som *frisør/frisører*. De to *sagførere* vandt sagen i retten. Alle musikerne var *amatører*.

Opgave 6

De fornemme *herrer* talte et fremmed sprog.

Der blev benyttet tre *bårer* til at bringe de tilskadekomne væk.

På Peters værelse var der fyldt med *myrer*.

Jægeren skød fire *harer*.

Der skal bruges to *årer* til at ro en båd.

Der trillede et par *tårer* ned ad kinden.

Kom og se de sidste nye og moderne *frisurer*.

Sælgeren havde nogle flotte *varer* til salg.

Fuglene samlede sig i en stor *skare*.

Kartoflerne havde fået *spirer*.

Opgave 7

-e: træner, spiller, dansker, englænder, vinder, taber, anfører, angriber, forsvarer.

-er: amatør, massør, målscorer, annoncør.

PLUS

Opgave 1

På kortene kan stå følgende stillinger: doktor, bibliotekar, bestyrer, operasanger, graver, musiker, vikar, tekniker, boghandler, major, murer, gartner.

Opgave 2

-e: bestyrer, operasanger, graver, musiker, tekniker, boghandler, murer, gartner.

-er: doktor, bibliotekar, vikar, major.

Sagtekster

Sagtekster er som bekendt mange ting. Derfor er det umuligt i dette hæfte at komme hele vejen rundt om emnet.

Vi har derfor valgt at beskæftige os med det vi synes, er vigtigst, fx *oplysninger på nettet*.

Desuden uddyber vi *avisartikler* da de sammen med oplysningerne på nettet nok er de sagtekster som eleverne møder mest i deres hverdag.

Sammenlagt kommer vi derfor ind på blandt andet *objektivitet contra subjektivitet, disposition, nøgleord, notater og modtagergrupper*.

Endelig repeterer vi begreberne *referat og resume*.

Opgave 5

Eksempler på subjektive udsagn:

Den omkringliggende natur er fantastisk ...

... har man helt uforståeligt ...

... der gør et besøg i byen til en uforglemmelig oplevelse.

... hvor det er skønt at se børn og unge udfolde sig ...

Derfor kan man som turist godt kede sig ...

...

Opgave 6

Forslag til nøgleord:

1. Sukkertoppen
2. Almindelige bebyggelser
3. Flotte bygninger
4. Skolegang
5. Brættet

6. Weekenderne

Opgave 14

Forslag til nøgleord:

julemand – mange børn – glæde – forventning – nysgerrighed – festdag – Grønland

Forslag til billedtekster:

Julemanden er populær blandt børnene på Grønland.

Mange børn stimlede sammen da julemanden kom.

Glæde og forventning lyste ud af de mange børn ved synet af julemanden.